

AUDITUL PÂRGHIE DE PREVENIRE A RISCURILOR ÎN GESTIUNEA FINANCIARĂ A SOCIETĂȚILOR DE ASIGURĂRI

LECT.UNIV.DRD. ȘTEFAN DANIEL

Universitatea "Petru Maior" Tg. Mureș, str. N. Iorga, nr. 1, daniel.stefan@ea.upm.ro

ASIST.UNIV.DRD. SPĂȚĂCEAN OVIDIU

Universitatea "Petru Maior" Tg. Mureș, str. N. Iorga, nr. 1, ovidiu.spatacean@ea.upm.ro

PREP.UNIV. SUMANDEA RALUCA

Universitatea "Petru Maior" Tg. Mureș, str. N. Iorga, nr. 1, raluca.sumandea@ea.upm.ro

Abstract

This work treats some general and specific aspects of financial management of insurance companies, the specific risks and techniques of financial audit in evaluating the concordance of attracting and placing of financial resources of insurance companies.

Societățile de asigurări, în calitatea lor de intermediari financiari se supun cu necesitate unor cerințe menite să asigure încadrarea în anumite „coridoare de siguranță” financiară cu impact direct asupra nevoilor de protejare a asiguraților – beneficiarii direcți ai serviciilor oferite. Starea de sănătate financiară la nivelul societăților de asigurare se află în corelație directă cu demersurile făcute de acestea în direcția realizării echilibrului financiar privit ca o condiție esențială în contextul unei concurențe acerbe pusă în evidență de evoluțiile recente de pe piața mondială a asigurărilor.

Realizarea stării de echilibru financiar este în mod esențial determinată de veniturile financiare realizate în urma plasamentelor de fonduri atrase de la asigurați, a căror dimensiune este sensibil influențată de modul de fructificare corespunzător politicii investiționale și de riscul atașat acestor plasamente.

Studiul își propune să trateze aspecte de ordin general și particular privind *gestiunea financiară a societăților de asigurări, riscurile specifice activității de asigurare, precum și tehnici specifice auditului financiar în evaluarea conformității modului de atragere și plasare a resurselor financiare în cadrul societăților de asigurări.*

Gestiunea financiară a societăților de asigurare este generic legată de necesitatea stabilirii unui echilibru financiar între „portofoliul de subscriere”¹ al societății de asigurări format din contractele de asigurare emise de societatea de asigurare, a căror efecte nefiind exact identificabile la momentul subscrierii vor fi regăsite în plan financiar în rezervele tehnice constituite de societățile de asigurare, și portofoliul de plasamente al societății de asigurare

Intr-o accepțiune largă, noțiunea de audit intern desemnează o activitate independentă și obiectivă, care conferă unei companii o asigurare rezonabilă în ceea ce privește gradul de control deținut asupra operațiunilor derulate, precum și fiabilitatea sistemului de control intern în prevenirea, detectarea și corectarea anomaliilor semnificative ce ar putea influența în mod negativ legalitatea și regularitatea

Într-o largă accepțiune, **noțiunea de audit intern** este utilizată pentru a da conținut unei activități independente și obiective, care conferă organizației un nivel rezonabil de asigurare în ceea ce privește controlul deținut asupra operațiunilor desfășurate.

Prin tehnicile și instrumentele specifice, implementate printr-o abordare sistematică și metodică, auditul intern contribuie în mod semnificativ la atingerea obiectivelor asumate de către o organizație, evaluând gradul de fiabilitate al sistemului de control intern în prevenirea, detectarea și corectarea anomaliilor semnificative, de natură să afecteze legalitatea și regularitatea operațiunilor derulate.

¹ Dan Anghel Constantinescu, *Tratat de asigurări, vol. II*, Editura economică, București, 2004, p. 221

În felul acesta, se poate comensura valoarea adăugată organizației, prin valorificarea propunerilor de îmbunătățire făcute conducerii de către departamentul de audit intern cu referire la consolidarea eficienței, eficacității și economicității sistemului de control intern.

Adaptate la specificul activităților de asigurare, normele minimale de audit intern testează următoarele aspecte privind gradul de realizare a obiectivelor și de implementare a procedurilor de control de către un asigurător:

- Mediul de control intern- vizează acțiunile, politicile și procedurile care reflectă atitudinea de ansamblu a conducerii executive și a membrilor consiliului de administrație față de controlul intern (integritate și valori etice, angajamentul față de competența, structura organizatorică, repartizarea autorității și responsabilității, politicile legate de resursele umane).

- Supervizarea, monitorizarea și evaluarea riscurilor- aceste activități au o însemnată importanță pentru desfășurarea într-o manieră adecvată a activității entității, militând pentru:

- identificarea și analiza riscurilor relevante interne sau externe, pentru elaborarea situațiilor financiare în conformitate cu principiile contabile general acceptate și normele naționale sau internaționale de contabilitate, astfel încât situațiile financiare să ofere informații relevante și credibile utilizatorilor;
- monitorizarea subscrierii riscurilor, a constituirii și evaluării rezervelor tehnice, a administrării pe baze eficiente și prudențiale a plasamentelor și a lichidităților, în strictă concordanță cu legislația în vigoare și cu normele proprii de reglementare;
- monitorizarea încheierii și derulării tranzacțiilor, identificarea întârzierilor la plată sau la încasare, precum și a conformității cu prevederile legale și cu normele interne existente, aprobate de către consiliul de administrație al asigurătorului;
- identificarea tranzacțiilor suspicioase și raportarea acestora conducerii executive și instituțiilor competente în soluționarea lor;
- asigurarea protejării activelor și evidențelor contabile, inclusiv prin luarea de măsuri referitoare la protecția fizică a acestora;
- verificarea respectării îndatoririlor și responsabilităților, inclusiv a limitelor de competență, ce revin personalului pentru fiecare departament, conform structurii organizatorice a asigurătorului;
- asigurarea respectării limitelor de competență în desfășurarea tranzacțiilor, astfel încât eventualele abuzuri să poată fi identificate;
- analiza periodică a colaborării dintre departamentele funcționale în vederea asigurării fluidizării fluxului informațional dintre acestea;
- asigurarea corectitudinii tratamentului de care trebuie să beneficieze asigurații sau potențialii asigurați și a prezentării corespunzătoare a informațiilor privind condițiile și termenii contractuali de asigurare

- Informarea și comunicarea- se referă la existența datelor financiare și operaționale credibile, relevante, juste, complete și oportune, precum și a canalelor de comunicare capabile să asigure cunoașterea de către personalul angajat a procedurilor cu implicații asupra atribuțiilor și responsabilităților asumate.

- Activitățile de control- acțiunile întreprinse în vederea realizării obiectivelor propuse, prin contracararea riscurilor inerente activității de asigurare (separarea adecvată a sarcinilor, autorizarea corespunzătoare a operațiunilor, întocmirea documentelor justificative și păstrarea evidențelor contabile adecvate, etc.)

Sub aspectul asigurării echilibrului financiar, condiție indispensabilă pentru încadrarea oricărui asigurător într-un coridor de stabilitate și siguranță financiară în relația cu portofoliul său de clienți, auditul intern își va orienta atenția în mod deosebit asupra modului de valorificare și administrare a resurselor financiare mobilizate în urma contractării produselor de asigurare, dar mai ales asupra gradului de conformitate cu cerințele impuse privind dispersia prudențială a plasamentelor efectuate.

Astfel, pentru clasa asigurărilor de viață, respectiv cea a asigurărilor generale, operațiunile de plasament ale activelor de natură să acopere rezervele tehnice nete de reasigurare, vor fi direct corelate cu natura obligațiilor asumate pentru fiecare tip de produs de asigurare de viață, astfel încât să existe concordanță între durata contractului de asigurare și termenii pentru care se optează la

efectuarea plasamentelor, precum și raportul rentabilitate- risc ce caracterizează plasamentele respective.

În spiritul acestei corelații, asigurătorii sunt constrânși să respecte următoarele reguli de plasament, guvernate de principiile administrării prudentiale și a dispersiei riscurilor:

1. **Titlurile de stat** emise de administrația publică centrală, exprimate în lei sau în valută, sunt evaluate la costul de tranzacționare, inclusiv dobânda acumulată, calculată de la momentul achiziției până la momentul raportării.

Datorită gradului ridicat de siguranță, aceste instrumente de plasament sunt admise să acopere până la 100% din totalul rezervelor tehnice nete de reasigurare.

Asimilate titlurilor de stat, sub aspectul raportului rentabilitate-risc, sunt **obligațiunile** emise de către autoritățile administrației publice locale, evaluarea acestora făcându-se la nivelul costului de tranzacționare, inclusiv dobânda acumulată, ele fiind admise să acopere 60% din totalul rezervelor tehnice nete de reasigurare.

În condițiile tranzacționării pe o piață reglementată, evaluarea titlurilor de stat emise de administrația publică centrală și a obligațiilor emise de autoritățile administrației publice locale se va face la prețul de piață stabilit în ultima zi de negociere care precede momentul raportării.

2. **Creanțele aferente primelor brute subscrise** sunt admise în totalitate la acoperirea rezervei de prime netă de reasigurare, până la nivelul acesteia. Pentru raportările financiare din cursul exercițiului financiar, prevăzute de normele emise de Comisia de Supraveghere a Asigurarilor, creanțele aferente primelor brute subscrise pentru asigurările directe și acceptări în reasigurare, denumite în valută, se evaluează la sfârșitul fiecărei luni, la cursul de schimb al pieței valutare, comunicat de Banca Națională a României pentru acea dată.

3. **Valorile mobiliare** tranzacționate pe o piață reglementată și titlurile de participare la fondurile deschise de investiții se evaluează la prețul de piață la momentul raportării și sunt admise să acopere până la 50% din totalul rezervelor tehnice nete de reasigurare.

4. **Terenurile și construcțiile** (considerate investiții imobiliare) se evaluează la cost istoric sau la valoarea reevaluată, ele fiind admise să acopere până la 40% din totalul rezervelor tehnice nete de reasigurare, cu excepția terenurilor și construcțiilor care reprezintă o singură investiție, acestea fiind admise să acopere 10% din totalul rezervelor tehnice nete de reasigurare.

Construcțiile admise să acopere rezervele tehnice nete de reasigurare vor fi asigurate împotriva tuturor riscurilor la care sunt expuse, cel puțin la nivelul valorii luate în considerare la acoperirea rezervelor tehnice nete de reasigurare, în baza unei asigurări distincte încheiate cu un alt asigurător sau autoasigurate, cu condiția cedării riscului în reasigurare, în proporție de cel puțin 70%, unor societăți de reasigurare de pe piața internațională

5. **Disponibilitățile în conturi curente la bănci și depozitele bancare** negrevate de sarcini se evaluează la valoarea depozitului, inclusiv dobânda aferentă calculată de la momentul achiziției până la momentul raportării și sunt admise să acopere rezervele tehnice nete de reasigurare, cu condiția ca acestea să fie plasate în minimum 3 bănci și să nu depășească 60% într-o singură bancă.

Disponibilitățile în conturi curente la bănci, depozitele bancare negrevate de sarcini și casieria sunt admise să acopere până la 90% din totalul rezervelor tehnice nete de reasigurare.

Pentru raportările financiare din cursul exercițiului financiar, precum și la sfârșitul acestuia, conform normelor metodologice emise de către Comisia de Supraveghere a Asigurarilor, disponibilitățile în valută constituite ca depozit la termen în temeiul contractelor încheiate cu băncile și disponibilitățile bănești în valută constituite în conturi curente și casierie se evaluează extracontabil în funcție de cursul oficial comunicat de Banca Națională a României valabil pentru ziua raportării.

6. **Alte active corporale**, sunt admise să acopere până la 10% din totalul rezervelor tehnice nete de reasigurare.

Bibliografie:

1. Marcel Ghiță- Auditul intern, Ed. Economică, București, 2004
2. Ordinul nr. 3105/2004 pentru punerea în aplicare a Normei minimele privind activitatea de control intern

3. Ordinul nr. 3110/2003 pentru punerea în aplicare a Normelor privind categoriile de active admise sa acopere rezervele tehnice ale asiguratorului care practica asigurari generale, reguli de dispersie a plasamentelor, precum si coeficientul de lichiditate
4. Ordinul nr. 3111/ 2003 pentru punerea în aplicare a Normelor privind conditiile pentru administrarea fondului asigurarilor de viata, investirea si evaluarea activelor si calculul rezervelor tehnice

Pe linie de prevenire a riscurilor specifice și generale auditul își aduce o contribuție semnificativă prin tehnici și proceduri adaptate la pârghiile utilizate de societățile de asigurare în gestionarea resurselor financiare atrase, contribuind la certificarea unei imagini fidele cu privire la gradul de conformitate al mobilizării și utilizării acestora